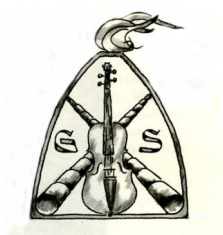

GESTRIKE

Resonans

Nr 3– 2009 Medlemsblad för Gästriklands Spelmansförbund

Foto: Lars Englund

Spel-Stinamedaljös 2009 Lisa Rydberg

Ordförandens ruta

I redaktörens rutor brukar man efter sommaren konstatera att sommaren är slut. Jag håller med. Den har dock varit ganska god om än med en myckenhet av regnskurar. Men mellan dessa sken solen gott.

Ur spelsynpunkt har det funnits gott om möjligheter under sommaren. De av GSF initierade spelträffarna har varit olika välbesökta. Spelträffen på Myre gård besöktes i alla fall av Gästrike Låtverkstad. På Oklagård möttes tre nyckelharpor vilka fick en helafteon i trioformat. I Kalvsnäs kvarn var det dock trångt för stråkarmen. Vi trängdes vid den öppna brasan i kvarnkammaren. Rådbergstämman bjöd på fler spelmän än publik vilket är kul ur musikalisk synvinkel.

GSFs styrelse hade tänkt ha någon kurshelg under hösten, men vi har beslutat att lägga krutet på årsmötet och kurshelgen i samband med mötet lördag 28 mars 2010. Vi ska pröva att vara på Västerberg som vanligt.

I Gävle har Folkmusikföreningen fått en ny och aktivare styrelse. Ny spelverksamhet under samlingsnamnet "Gefla Spelmän" samt hemsida med adress www.gavlefolk.se finns när du läser detta. Låtarna kommer att finnas i PDF-format för nerladdning på hemsidan. Likaså ska de finnas ljudande i MP3-format så småningom. Moderna medier hjälper till. Julfesten med julkonsert av RANARIM är bestämd till fre 27 nov på Hillegården. Det blir intrångsavgift men kul med musik och dans. Välkomna. Gefle Folkmusikförening finns på Facebook ! Gå med i gruppen även du !

Sandvikens spl byter övningslokal och lämnar med vemod Jansasgården för Promenaden. En annan plats med spelmanshistoria. Joel Rådberg bodde där. Lasse Hillström bor där.

eder Michael

KOLLA PÅ NYA HEMSIDOR !

Gästriklands Spelmansförbund www.gastriklandsspelmansforbund.se spara som GSF

Gästrike Låtverkstad <http://web.telia.com/~u83814773> Spara som Gästrike Låtverkstad

GSFs PG 542598-8 VUXENMEDLEM:200 KR, UNGDOM UPP TILL 20 ÅR: 100 KR. UNGDOMSFONDEN PG 249888-9 VÄLKOMNAR BIDRAG !

ORDFÖRANDE:

Michael Müller Hjortstigen 8 80642 Gävle 026-519450 michael.muller@telia.com

KASSÖR:

Bertil Månsson Lindesnäsv.11 C 80628 Gävle 026-197880 berman@telia.com

SEKRETERARE:

Bertil Ridal Skolgatan 39 80645 Gävle 026-182987 kob.ridal@gavlenet.se

LEDAMÖTER:

Kristina Selinder Brunnsgatan 51C 80252 Gävle 026-108970 kristinaselinder@hotmail.com

Lena Brunk Jonasas, Krattev 3, 81396 Torsåker 0290-45105 sten.brunk@telia.com
lana.brunk@hofors.se

Maria Tromark Sandslingan 15 81152 Sandviken 026-254208 mtromark@hotmail.com

Henrik Norell Häggbacken 4 81631 Ockelbo 070-2575759 henrik.norell@gavlenet.se

SUPPLEANTER:

Sara Fridholm Bergbyv. 68 81396 Torsåker 0290-40825 sara.fridholm@gmail.com

Tony Wrethling Fallasgatan 5, 81135 Sandviken 026-272039 tony.wrethling@hos.sandnet.se

MEDLEMSMATERIKEL / KONTAKT SSR

Pär Bäcklin Älgstigen 17 I 81141 Sandviken 026-259655 par.backlin@telia.com

Gestrike-RESONANS Gästriklands Spelmansförbunds medlemstidning

TIDNINGSREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Michael Müller se ovan

Kolla på www.folkwiki.se där finns låtar på not i pdf-format. Även Gästrikelåtar !!

Kalendarium sept-dec 2009 för Gästrikland.

Sept 17 to Frifot, Konserthuset kl 19.30

Okt 8 tors Gevaliasalen 19.30 Mari Boine Band. Samiskt sväng
14 ons Blue Mountain Boys på Drömfabriken kl 19 . Smärtsam svensk bluegrass.

Nov 5 tors Nordic på Folkets Hus, Hofors kl 19. Cello, harpa och mandolin så det svänger.
7 nov lör Folkmusiknatta i Faluns FH. Ungdomligt.
13 fre Konserthuset Gevaliasalen 19.30 Africana. Ale Möller med Senegalgäster
27 fre Julfest Hillegården Julkonsert med Ranarim kl 19. Dans ! Splicepizza !
Egen dryck !

Dec 5 lör Gevaliasalen 19.30 Jul i Folkton !
6 sön Gevaliasalen 17.00 Kalle & Bengan Julshow.

Jan 23 lör SPELMANSSTÄMMA på Musikhuset Gävle 14-22. Kurser.

Nirsch-Ivar Petterssons stuga i Lund. Foto MM

Klarinettvandring med bil

Torsdag 28 maj var en ljusnande vårkväll efter en regnmulen dag. Solen sken och det var kylslaget. Dock hade 27 personer i tio bilar samlats vid Shell i Årsunda för att under Anders Lindborgs ledning besöka några spelmanshem.

Först ut efter Gavelstigen var torpet som Nirsch-Ivar Pettersson bodde i. Han är ju bland oss spelmän känd som Fiskar-Ivar. Sonen som bodde i huset tog emot och berättade bl a att det ofta var spelmän på besök särskilt om söndagskvällarna. Det kunde vara Johan Åkerström från Åkra på gitarr, Folke....på munspel, Emil och Viktor Sköld på fiol respektive dragspel. Ivar var skol- och spelkamrat med Erik Hartwig. Han var dock född i Amerika av sin Åländska mor men kom tillbaka till fädernejorden som liten. Ivar var en gudabenådad berättare och underhållare. Han hade alltid glimten i ögat, även som liten. I skolan läste han en gång innantill i katekesen ”*saliga äro de bredrövade, ty de skola besitta jorden...*”.

Hartwigs hem. Årsunda Spelmanstrio tv fick spelsällskap av Kristina och Gunilla. Foto MM

Med Årsunda Spelmanstrio i spetsen spelades sedan Fiskar-Ivars polska innan vi via Åkras for till Långängarna och Erik Hartwigs hem där hans dotter Karin Otnargård berättade lite. Andra spelmän i närmaste omgivningen var Jonisas Emil Johansson på 2-radigt samt brodern Kalle på fiol. På Blommas bodde fiolspelande Blom-Sven Andersson (vilken drunknade 1958). Han sade ibland när instrumenten stämdes för länge; *"stäm inte så noga, det blir så glest mellan tonerna"*. Ett par hundra meter söder om Hartwigs låg en stuga vid Otnarens strand där spelmannen Snickar-Gustaf Larsson bodde. Denne flyttade sedemera till Hälsingland. Mer musik blev det i form av Årsundavalsen och några Hartwiglåtar. Flertalet av Hartwigs låtar tecknades ner på not 1955 av Jansas-Arne Eriksson.

Färden gick så ner mot Trösken och österut in till Österbo och Finnfallet. Den södra vägen leder fram till Finnfalls-Per-Olov Perssons gård där det idag är ett arabstuteri. P-O flyttade sedemera till Gammelstilla och den klarinettspelande sonen L O Ekström bosatte sig i Hammarby där han arbetade på pappersmassefabriken.

Därefter for vi hem till Anders gård i Lingbo där vi spelade lite, fikade medhavt och spelade mer. Kylan tog dock kål på spellusten och hemfärden påbörjades vid ca 22. En intressant och trevlig vårkväll. Vad kan man mer begära ?

MM

Treva vann tävlingen Årets unga folkmusikband 2009

Folkmusiktrion Treva från Falun - Anders Dehlbom på fiol, Viktor Mörsell, tolvsträngad gitarr och Axel Fagerberg på slagverk - tog lördagen 29 augusti hem titeln som Årets unga folkmusikband under Ungdomskalaset på Stene gård, Järvsö. Juryns motivering var "För energi, närvaro och fokus. För ett stort musikanteri och ett självklart samspel där alla ger och tar. För ett glimrande spel som ger juryn glädjetårar." Första priset är 10 000 kr, en miniturné, studiotid och promotionmaterial. Ungdomskalaset arrangerades av Hälsinge låtverkstad, Folkmusikens hus och Studieförbundet Bilda GävleDala med stöd av Eric Sahlström Institutet och Musik Gävleborg.

"Vi har haft ett jättebra år", säger Anders Dehlbom, "först vann vi folkmusikpriset i riksfinalen på Musik Direkt och nu priset som Årets unga folkmusikband. Det är stort och vi är jättegglade."

"Det var grymt att få spela för en så stor publik" menar slagverkaren Axel Fagerberg, utbildad på Musikkonservatoriet i Falun, "och det är så häftigt att alla här är så himla bra musiker."

Andra priset tilldelades den experimentella duon Taket med Frida Johansson på fiol från Umeå (och vokalgruppen Kraja) och Calle Groth från Arvika på slagverk med motiveringen: "Vi togs med på en oväntad resa fylld av dynamik, nyfikenhet, attityd och en tät dialog. En liten grupp med stor potential som fick juryn att gå i Taket!"

Balkangruppen Radio Kairo med sex medlemmar utspridda i hela Sverige tog hem tredjepriset med motiveringen: "Med ett stort leende flyger taktdelarna omkring från Järvsö till Bali. Bandet lyckas med ambitionen att få publiken att dansa, skratta och le."

Juryn bestod av Michael Müller, länsmusikproducent för folk- och världsmusik Musik Gävleborg, Emilia Amper, Musikhögskolestuderande nyckelharpist, Ulrika Bodén, sångerska bland annat i folkmusikgruppen Ranarim, Lotta Johansson, länsmusikproducent för folk- och världsmusik på Folkmusikens hus, O'torgs-Kaisa Abrahamson, rikspelman från Bergsjö i Hälsingland som tilldelats Zorns guldmärke samt Peter Bothén, producent på folk- och världsmusikscenen Stallet i Stockholm.

Totalt deltog 35 folkmusiker i tio band i åldern 15-24 år, från Umeå i norr till Lund i söder. Grupperna, förutom de tre pristagarna var:

Bas, fiol och flöjt - trio från Hälsingland/Gästrikland

Fnall - femmannaband från Lund

Fôlkräjjs - kvartett från Arvika

Hadade - kvartett från Stockholm och Hälsingland

Lillkråkans dansorkester - femmannaband från hela Sverige och Frankrike

Själ - folkmusikalisk medeltidstrio från Rättvik

Tre ögon i bäcken - kvartett från Hälsingland

Förutom tävlingen innehöll Ungdomskalaset workshops för unga folkmusiker bland annat i scenteknik, hur det är att leva som folkmusiker, hur man startar band, hur man smyckar en scen och hur man kan tänka när man ska upp på en scen vad gäller kläder och annan iscensättning.

Söndagen ägnades främst åt hur man letar gammal musik i det audiovisuella folkmusikarkivet FIOL och hur man arrangerar och framför de låtar man hittar. FIOL AV utvecklas av Folkmusikens hus i Rättvik och innehåller idag över 20 000 sökbara poster – noter, låtar, visor och intervjuer.

Skrev Lotta Johansson, Folkmusikens hus

Foto: Jon Holmén, Folkmusikens hus. Fr v. Anders Dehlbom, Axel Fagerberg och Viktor Mörsell

Konsserter och Spel-Stinamedaljutdelning i Torsåker

Sedan några år tillbaka är det en tradition att i Torsåker mot slutet av sommaren tilldela en framstående kvinnlig spelman en vacker medalj och ett stipendium. Det gör man för att hedra minnet av Spel-Stina eller Anna Kajsa Norman som hon egentligen hette, en av 1800-talets mer betydande spelmän i Gästrikland, som lämnat efter sig ett stort antal goda låtar. I år hade turen kommit till riksspelmannen Lisa Rydberg som särskilt fastnat för låttraditionen från Östbjörka, Rättvik och dessutom med framgång tolkar Johann Sebastian Bachs musik på ett sätt som närmar sig skandinavisk folkmusik.

Före utdelandet av medalj, blommor och stipendium framträdde Spel-Stinagruppen, en konstellation kvinnliga spelmän från Gästrikland, Dalarna, Västmanland och Uppland som minsann inte heller går av för hackor.

När Lisa fått sin utmärkelse spelade hon såklart ett antal låtar dels solo, dels tillsammans med Björn Ståbi. Skrev Lars Englund

Bara en massa Spel-Stinor och Björn Ståbi. Foton: Lars Englund

2010 är ett jubileumsår.

- Det är då 100 år sedan den första spelmansstämman på Skansen sammankallades. Man bjöd in de bästa spelmännen från varje landskap till Skansen för uppspel från scen. Ingen tävling alltså. Stämman där man spelade ett par låtar från scen utan tävling var något nytt. Från Gästrikland deltog Henrik Lönnberg skollärare och fiolspelman från Kungsberg, Järbo.
Till jubileumsstämman 6-8 aug 2010 vill SSR och Svenska Folkdansringen att Stockholm och Skansen ska fyllas med spelmän. GSF planerar deltagande för alla som vill vara med. Vi bestämmer ett kort program med låtar som ALLA är med på. Varje lag eller grupp som vill, gör sedan ett eget mindre program för scen eller busk/gatuspel. Vi träffas 1-3 ggr för att samöva och spela de gemensamma låtarna under vintern 2010.
- Varje lag eller grupp bör försöka delta i detta, då blir vi många och har kul tillsammans. Det kommer att bli deltagande till självkostnadspris. Förhoppningsvis gemensam resa tor. Mat och eventuell övernattningsordnar alla själva. Planera ert deltagande redan nu. GSF styrelse återkommer med info och spelinbjudan. Folkdansringens RIKSJUBEL är dock redan 13-16 maj i Göteborg. Massor av spelmän och dansare. Kolla på www.folkdansringen.se under våren.
- NYTT är också att det äntligen ska bli en egen Folk & Världsmusikgala i Sverige lördag 23 april 2010. RFoD tillsammans med alla andra intresserade sammanslutningar och enskilda ska arrangera. Syftet är att få mer lyskraft i media för vår genre. Den försvinner i den vanliga Grammisgalan. Förhoppningsvis kommer TV att sända. Vi behöver nya former att synas i. Priser i olika "Bästa soloskiva", "Bästa nykomling" etc ska delas ut.

MM

2009 års Jernbergsmedaljörer Tony Wrethling och Michael Müller tar ton med Sikvikspolskan på Engeltöfta i slutet av augusti. Foto C Lilja